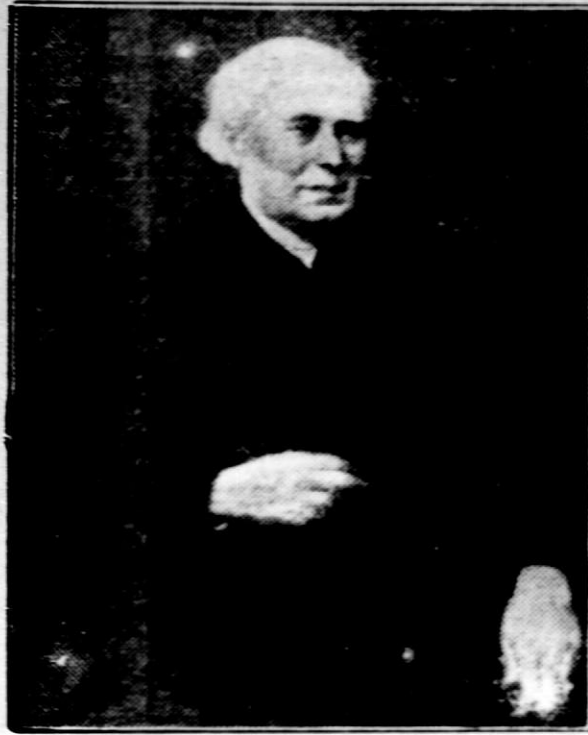

Kanonik I. Sušnik

Ljubljana, 3. januarja

Včeraj zjutraj je Ljubljano iznenadila vest, da je umrl eden najvzornjših predstavnikov naše duhovščine, znani in splošno priljubljeni javni delavec, kanonik in apostolski protonotar Ivan Sušnik.

Ko je bil l. 1878. posvečen za duhovnika in imenovan za kaplana v Seški dolini, je takoj začel s svojim izpopolnjevanjem med ljudstvom. Ljudem ni bil samo vzoren pastir, duhovnik, kakršne si naše ljudstvo najbolj želi, ampak je bil tudi pravi oče in gospodarski svetovalec, ki je nemalo pripomogel h gospodarskemu napredku in povzdigi Seške doline. Visoko izobražen, saj je poleg bogoslovja rad študiral tudi naravoslovje in matematiko, je imel dovolj podlage, da je kmečko gospodarstvo Seške in drugih dolin, ki so sledile njegovemu lepemu zgledu, prerodil. Pok. kanonik Ivan Sušnik ima posebne zasluge za izkoriščanje vodnih sil v Seški dolini, kjer so ga, čeravno je tam ostal komaj 12 let, do danes ohranili v najlepšem spominu.

Cerkveni dostojanstveniki so v tedaj še mladem Ivanu Sušniku z razumevanjem naslutili izredno izobraženega in nadarjenega moža. Že l. 1891 je bil imenovan za kanonika ljubljanskega stolnega zbora in šele na tem mestu je lahko uveljavil vse svoje vrline in sposobnosti. Posebne zasluge mu pripadajo pri delu za obnovo Ljubljane po hudem velikonočnem potresu l. 1895, na socialnem in gospodarskem polju pa si je pridobil zasluge s svojim delom, ki je bilo tesno povezano z velikim Slovincem dr. Janezom Evangelistom Krekom. Pok. kanonik Ivan Sušnik se je odločil tudi naši doraščajoči mladini, ki je zanjo dolgo vrsto let z največjo ljubeznijo skrbel v Marijanišču. Med svoje najboljše in najbolj razgledane sodelavce štejeta p. k. Ivana Sušnika tudi Ljudska tiskarna in

knjižarna v Ljubljani, ki je bil njun podpredsednik, in Vzajemna zavarovalnica, ki je bil dolga leta član njenega ravnanstva in njen predsednik, bil pa je tudi med njenimi ustanovitelji.

Pok. kanonik Ivan Sušnik je bil rojen 21. decembra 1854 v ugledni meščanski družini v Škofji Loki in je torej lani dopolnil častitljivo 87. leto svojega življenja. Vzornemu in vzglednemu slovenskemu duhovniku bo naša javnost ohranila časten spomin.

Utemeljena odklonitev

Bougainville, pisatelj brez vsakega upanja na večji uspeh, je bil tako predrzen, da se je leta 1752 potegoval za mesto v Francoski akademiji, izpraznjeno po smrti seinskega knezoškofa. Čeprav so se potegovali za izpraznjeno mesto sloveči možje, med njimi Buffon in d'Alenbert, je vendar nekaj dobrodušnih članov Akademije podpiralo njegovo kandidaturu z utemeljitvijo: Bougainvillovo zbiranje stanje je tako slabo, da bi itak ne zavzemal dolgo svojega mesta v Akademiji znanosti. Zato naj bi pač ustregel njegovi želji. Slavniti pisatelj Duclux je pa kratkoma odklonil Bougainvillovo kandidaturu rekoč:

Akademija ni nobena zadnja popotnica.

DARILO ZA GOD

Jerica je imela pred orajšnim god in ko jo je danes stric vprašal, kakšno darilo je dobila, mu je odgovorila kislega obraza:

— Krče v trebuhu.

Vzroki nenadne smrti

Največkrat so krive nenadne smrti bolezni srca in motnje v krvnem obtoku

V obširni razpravi govori dr. Schrader z instituta za sodno medicino in kriminalistiko na univerzi Halle o primerih nenadne smrti. Za zdravnik pa tudi za svoje in bližnje okolice so taki primeri navedeno zelo pretresljivi doživljaji. Mnogi učenjaki so si že zastavili vprašanje, kaj je prav za prav vzrok nenadne smrti. To vprašanje je važno s sodno-medicinskega vidika, ker gre večkrat za čulne okolnosti in domnevo, da človek ni umrl naravne smrti. Tako pride pogosto do sodnih preiskav.

Pojma nenadna smrt kot takega ne smemo jemati preozko. Poleg trenutnih smrti, ko ugasne človeško življenje v nekaj sekundah, moramo upoštevati tudi take primere, ko traja umiranje vsaj nekaj minut, toda brez vidnih znakov bolezni. Pojavi pred nenadno smrtjo so pogosto kaj čudni, vzbujajo upravičeno presenečenje. Načelno pa moramo ločiti primere nenadne smrti pri otrocih in odraslih. Pri otrocih zopet je treba razlikovati primere nenadne smrti po starosti. Pri novorojenčkih nastopi nenadna smrt po poškodbah med porodom, v prvi vrsti pa po boleznih dihal in prebavnih organov. V poznejših letih so otroci zelo podvrženi nalezljivim boleznim, ki kaj rade povzročijo nenadno smrt.

Pri odraslih povzročajo največkrat nenadno smrt bolezni srca in motnje v krv-

nem obtoku. Takih vzrokov nenadne smrti je od 40 do 50%. V zadnjih 30 letih je močno naraslo število nenadnih smrti zaradi motenj v krvnem obtoku. Tu igra seveda precej važno vlogo večje zamažanje za vzroke smrti zlasti po mnogih oblikacijah. Vendar bo pa treba temu vprašanju posvetiti večjo pozornost. Moški so razmeroma prej podvrženi nenadni smrti kakor ženske.

V primerih, ko nastopi nenadna smrt zaradi srca, gre v prvi vrsti za patološke izpremembe v srcu samem. Srce se preveč skrči zaradi skleroze ali tromboze, v njem se nabere preveč tujih snovi, srčna stena se pretrga zaradi sveže nekroze itd. Tudi glede primerov nenadne smrti, ki ima svoj izvor v srcu, so moški na slabšem kakor ženske, kar je navadno posledica njihovega poklica ter čezmernega uživanja alkohola in nikotina. Tudi lues pogosto zakrivi take vrste nenadno smrt. Ameriški učenjaki so dognali, da povzroči nikotin patološke izpremembe v srcu, če človek preveč kadi.

ZAKON

Zakon je podoben pristanišču, kjer se srečata dve ladji.

No, potem pa ne more biti dvoma, da sem srečal jaz vojno ladjo.

Soustanovitelj in dolgoletni predsednik prve slovenske zavarovalnice

mil. gospod Ivan Sušnik

apostolski protonotar, kanonik ljubljanskega kapitlja itd.

je sredi dela za dobrobit našega ljudstva umrl.

Njegove zasluge so bile ponovno priznane z visokimi odlikovanji, naše ljudstvo pa bo pokojnika ohranilo v spominu med najnesebičnejšimi gospoda rskimi tvorci.

Klanjamo se spominu prezaslužnega moža in prosimo Vsemogočnega, naj mu bo dobroten plačnik.

V LJUBLJANI, 2. januarja 1942

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

Ezio d'Errico

Nos iz lepenke

PRVI DEL
1. poglavje

Čudna najdba listnice

Ko je doktor Georges Milton, zdravniški izvedenec, dodeljen poveljstvu 2. mobilne brigade pariške policije, zapustil hišo svojega starega vseučiliškega prijatelja Louisa Cherata, je bila osemnajsta ura komaj odbila, toda večer se je naglo spuščal na mesto in megla, ki je vstajala iz Seine, je še povečevala žalobnost jesenskega sončnega zahoda.

Doktor Milton je bil vznemirjen, a ne toliko zaradi prijateljeve bolezni, ki je bila navadna influenza, kolikor zaradi pomenkov, ki jih je imel v bolnikovi sobi s Cheratom in ljudmi njegove bližnje okolice.

Služni razgovori so se pletli ob tisti uri najbrže po hišah vsega Pariza in vse Francije, da ne rečemo, po hišah vsega sveta, med tem ko je nena mmožica pred uredništvom listov okrog Bourbonske palače in Elizaja potrpežljivo čakala novic, ki so jih rotacijski stroji že tiskali na plahte večernih izdaj.

3. septembra 1939. — Vojno stanje med britskim imperijem in Nemčijo je bilo razglašeno davi

ob 11. uri. Danes ob 17. uri je podala francoska vlada enako izjavo in potrdila svojo popolno solidarnost z vlado Velike Britanije.

Doktor Milton je stopal po trocaderski četrti, ki leži dokaj zunaj centra, in ni mogel slišati vpitja raznašalcev, ki so v tem že preplavljeni mestno središče, toda — nekaj zaradi pravkaršnjih razgovorov s prijateljem, nekaj zaradi svoje bolezne čutljivosti, ki je delala, da je že od daleč, katerikrat že naprej čutil bližajoče se dogodke — je jel na cesti takoj vleči na uho, kakor da mora zdaj zdaj ujeti strahotni odmev nastopajoče žaloigre.

Toda Rue Montessue je bila zapuščena in tiha, kakor znajo biti samo pariške ulice ob določenih dnevni urah, in ko se je doktor Milton ozrl v nebo ter si zavil ovratnik nepremočljivega površnika, hitro nameril korake proti Labourdonnaisovi aveniji, z namenom, da ujame »podzemeljsko«, ki vozi proti Ecole Militaire.

Tudi na aveniji je bilo zelo malo prometa in med rohnenjem avtomobilov, ki so s prižganimi žarometi drevili mimo, si razločno slišal šelest suhega listja, ko ga je pometać koplil vzdolž pločnika.

Počasna prikazen Eiffelovega stolpa je izginjala v temno višavo nalik ogrodju velikanskega svetilnika, ki bi ga bil klopok pozabil med gredicami vrta na Martovem polju.

Ko je prišel do vogala Rappove avenije, je doktor Milton obstal, da bi se razgledal in si prižgal cigareto.

Niti vedel ni, da ima cestno križišče, na katerem je stal, malce nabuhlo ime Place Champ de Mars,

a v tem je spoznal ulico St. Dominique po rdeči svetilki neke lekarne, baš na vogalu omenjene ulice; o tisti lekarni so bili namreč govorili pri Cheratu z ozirom na neko specialiteto, ki jo je Milton priporočal.

Ta mah je izbruhnil na vogalu nasproti ulice nekakšen prepir med dvema sencama, ki sta se takoj nato razbežali v svojo stran. Milton je bil pravkar začel živžg piščalke, ko je ena izmed senc na svojem begu mimo njega odvrnila predmet, ki je s ploskom, kakor bi mu kdo prisolil zausnico, preletel doktorju v lice.

Za bežečo senco sta dirjali dve drugi postavi in sta kričali: »Stoj! Stoj!«

Potem se je razlegel nov živžg, mimo gledalca je šinila postava redarja v ovratniku iz voščenega platna, in precej nato je počil v megli strel iz samokresa, ter prestrašil mimogredoče, da so se boječe stisnili ob debela platanovce.

Milton se je nagnosko potipal za obraz, nato se je sklonil in pobral tisto reč. Bila je listnica iz črne-ga usnja.

Vpitje zasledovalcev se je izgubilo v blodišču cest, ki se razprejajo med Labourdonnaisovo in Bousquetovo avenijo. Mimogredoči, ki so bili v strahu obstali, so jo jadno ubrali po prečnih ulicah in Milton je ostal sam; rumenkaste cestne luči, ki so bile ta čas nenadoma zagorele, so rezko črtale njegovo senco po vlažnem pločniku.

Doktor si je v mislih kmalu sestavil sliko dogodka. Senci, ki sta bili prhnili vsako v svojo stran, sta morali biti oropanec in grabežljivec. Le-ta, ki so mu

bili »flics« za petami, se je očitno hotel iznebiti plena in je vrgel listnico daleč od sebe, tako da je priletela Miltonu v obraz.

Strel iz pištole je bil nemara sprožil kateri izmed redarjev ali pa kak tretji, da bi priklical pomoč.

Ko je tako dognal, kaj se je zgodilo, je jel doktor begati v vse sosednje ulice, nadejaje se, da naleti na redarje ali morda celo na oropanega; toda po petnajstih minutah jalovega iskanja je moral priznati, da bi bilo bolj pametno, ko bi bil ostal na kraju dogodka. Zato se je vrnil na križišče pri Rue St. Dominique, ustavil tu pa tam koga izmed mimogredočih in povprašal celo moža, ki je spuščal zapornice pri nekakšni garaži; a prizor je bil prehitro minil, tistih nekaj ljudi, ki so ga videli, se je bilo že porazgubilo, in vse Miltonovo vprašanje je bilo zaman.

Malce ozlovoljen nad tem neuspehom in nekam v zadregi zaradi listnice, ki jo je še vedno živčno stiskal v roki, jo je nazadnje spravil v žep in hitro nadaljeval svojo pot proti postaji podzemeljske železnice.

V vlaku, ki je brzel z njim proti Madeleini, so kmalu priklenili njegovo pozornost mastni naslovi dnevnikov, ki so jih ljudje, kolikor jim je zmešnjava dovoljevala, držali razgrnjene pred seboj.

Prvič, kar je pomnil se je zalotil, da čita drugim preko ramen »najnovejša poročila«; še malo in drugič tako obrzdan doktor Milton se je dal zaplesti v srdito prereko z nekim naočnikarjem, menda je bil trgovski pomočnik ali kaj, ki je trdil, da je vojna potrebna, med tem ko ga je neka ženska z jerbasom zelenjave na kolenih jezično zavračala.